



ವಿಶಿಷ್ಟ ನಾದದ ಲಯವಾದ್ಯ

ಜೆಂಬೆ ಅಥವಾ ಡಿಜೆಂಬೆ ಹಗ್ಗದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಟ್ಯೂನಿಂಗ್ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಚರ್ಮವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿರುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ್ಯ. ಇದನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಮಾಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬಂಬಾರ ಎಂಬ ಜನಾಂಗದವರು ಮೊದಲು ನುಡಿಸಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ವಾದ್ಯ ತಯಾರಿಸಿದ್ದು ಎಂಬುದು ಈ ಜನಾಂಗದವರ ಹೇಳಿಕೆ.

ಬಂಬಾರ ಜನಾಂಗದ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ 'ಡಿಜೆ' ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗುವುದು ಹಾಗೂ 'ಬೆ' ಎಂದರೆ ಶಾಂತಿ ಎಂದರ್ಥ. ತಬಲಾ ವಾದ್ಯದ ಹಾಗೆಯೇ ಡಿಜೆಂಬೆಯ ಮುಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ಆಡುಗಳ ಚರ್ಮದಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಮರದಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದ ಹೊರಮೈಯನ್ನು ಚರ್ಮದ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಿಗಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಾದ್ಯ ಅಂದಾಜು ಎಂಟರಿಂದ ಒಂಬತ್ತು ಕಿಲೊ ತೂಗುತ್ತದೆ.

ಇದೊಂದು ಡ್ರಮ್ ಬಗೆಯ ವಾದ್ಯ. ಇಂಪಾದ ನಾದ ಕೊಡುತ್ತದೆ. 'ಡಿಜೆಂಬೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತದೆ, ಈ ಮೂಲಕ ವಾದಕ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ' ಎಂಬುದು ಬಂಬಾರ ಅಥವಾ ಮಲಿಂಕೆ ಸಮುದಾಯದ ನಂಬಿಕೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಹಿಂದೆಲ್ಲ ಡಿಜೆಂಬೆ ಪುರುಷರು ಮಾತ್ರ ನುಡಿಸುವ ವಾದ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಮಹಿಳೆಯರೂ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಡಿಜೆಂಬೆ ನುಡಿಸುತ್ತಾರೆ.



ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ನುಡಿಸುವ ಈ ಕಲಾವಿದರು, ಫ್ಯೂಷನ್, ಜಾಸ್ ರೀತಿಯ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತದ ಸಂಗಮವನ್ನೂ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

2008ಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಬೀಟ್ ಗುರುಸ್ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರು 'ಗ್ರೀನ್ ರಿದಮ್' ಹೆಸರಿನ ತಂಡ ಕಟ್ಟಿ ಲಯವಾದ್ಯ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮುರಳಿದರ್ 'ಬೀಟ್ ಗುರುಸ್' ತಂಡದ ಬೆನ್ನಲುಬು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಾಂತ್ ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರೊಬ್ಬರ ಮನೆಯ ಔಟ್‌ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರ ತಂಡ ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನ ಸಂಜೆ ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆ ಕಾಲ ಪ್ರಶಾಂತ್ ಹಾಗೂ ಗಣೇಶ್ ಸಂಗೀತ ತಂಡದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರ ಸ್ವರೂಪ, ಯಾವೆಲ್ಲ ವಾದ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಲಯವಾದ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಆಗಬಹುದು, ಯಾವ ಕಲಾವಿದರು ಈ ತಂಡದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸೂಕ್ತ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಳಿಕ ಇದನ್ನೇ ಕೊಂಚ ದೊಡ್ಡ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಆಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ 'ಬೀಟ್ ಗುರುಸ್' ಎಂದು ಹೆಸರಿಡಲಾಯಿತು. ಈ ತಂಡ ಇದೀಗ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ, ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಯುವಜನರ ಹೃದಯ ತಟ್ಟುತ್ತಿದೆ.

'ಮೊದಲಿಗೆ ಏಳು ಸದಸ್ಯರಿದ್ದ ತಂಡ ಈಗ ಮತ್ತೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಒಂಬತ್ತು ಕಲಾವಿದರಿದ್ದೇವೆ. ಮುಂಬಯಿ, ದೆಹಲಿ, ಚೆನ್ನೈ ಮುಂತಾದ

ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಛೇರಿ ನೀಡಿದ್ದೇವೆ. ಕೇಳುಗರು ಡಿಜೆಂಬೆ ನಾದದಲೆಯನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಚ್‌ಎಸ್‌ಬಿಸಿ, ಐಬಿಎಂ, ಅಕ್ಸೆಂಜರ್ ಮುಂತಾದ ಕಂಪನಿಗಳ ಸಭಾಂಗಣಗಳಲ್ಲಿ, ಭೂಮಿ ಜಾತ್ರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಹಬ್ಬ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗಣೇಶ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲೂ 'ಬೀಟ್‌ಗುರುಸ್' ಲಯವಾದ್ಯ ಲಾಲಿತ್ಯ ಕೇಳುಗರ ಮನಸೂರೆಗೊಂಡಿದೆ' ಎಂದು ತಂಡದ ಪ್ರಮುಖ ಡಿಜೆಂಬೆ ವಾದಕ ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮುರಳಿದರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

'ಆಫ್ರಿಕಾದ ಸಂಗೀತ ಸ್ವಾದವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕೇಳುಗರಿಗೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಈ ಡಿಜೆಂಬೆ ವಾದ್ಯತಂಡದ ಉದ್ದೇಶ' ಎಂದು ತಂಡದ ಕುರಿತು ವಿವರ ನೀಡುತ್ತಾರೆ, ಪ್ರಶಾಂತ್.

ಐವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವ

ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಜಾನಪದ ನೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಬ್ಯಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಜೆಂಬೆ ನುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಡಿಜೆಂಬೆ 1952ರಲ್ಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು. ಜಾನಪದ ಕಲಾವಿದರು ಲಯಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಜರ್ಮನಿ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಗಳಲ್ಲೂ ಡಿಜೆಂಬೆ ಕಲಾವಿದರು ಇದರ ಲಯಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋದರು. ಈಗ ಭಾರತದಲ್ಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಲಾವಿದರು ಇದರ ಸವಿಯನ್ನು ಸಹೃದಯಿಗಿ ಉಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತ ಹಾಡುವ, ನುಡಿಸುವ ಕಲಾವಿದರು ಡಿಜೆಂಬೆಯನ್ನು ತಬಲಾದಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿ ಬಳಸುವುದು ಈ ವಾದ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಲೆಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಫ್ಯೂಷನ್ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಜೆಂಬೆಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧಿ ವಾದ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಾನ್ಸುರಿ ಫ್ಯೂಷನ್ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪಂ. ರೋಣು ಮಜುಂದಾರ್ ಡಿಜೆಂಬೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದು ಬಾನ್ಸುರಿಯ ಸುನಾದವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿಸಿದೆ.

ನುಡಿಸಾಣೆ ಕ್ರಮ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ತಬಲಾದಂತೆಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ ತಬಲಾ ನುಡಿಸುವ ಕಲಾವಿದರು ಡಿಜೆಂಬೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಲಿಯಬಹುದು, ನುಡಿಸಬಹುದು. ತಬಲಾದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ತೀನ್ ತಾಲ್, ಝಪ್‌ತಾಲ್, ಏಕ್‌ತಾಲ್‌ಗಳಂತೆಯೇ ಡಿಜೆಂಬೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇವೇ ತಾಳಗಳ ಬೋಲ್‌ಗಳನ್ನು ನುಡಿಸಬಹುದು.

ಎರಡೂ ವಾದ್ಯಗಳ ನಾದವೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ. ಜಾನಪದ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುವ ಡಿಜೆಂಬೆಯನ್ನು ಈಗೀಗ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲೂ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಬಲಾದಂತೆ ಎರಡು (ತಬಲಾ, ಡಗ್ಗಾ) ಸಾಧನಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ: feedback@sudha.co.in